

SENIORI PALUUMUUTTAJAN OPAS

Suomi-Seuran julkaisu

SISÄLLYSLUETTELO

LUKIJALLE	3
SUOMEN ELÄKKEIDEN HAKEMINEN.....	4
Kansaneläke	4
Työeläke.....	4
ELÄKKEIDEN MAKSATTAMINEN SUOMEEN	5
Eläkkeiden maksatus Euroopan Unionin maista Suomeen	5
Eläkkeiden maksatus Yhdysvalloista, Kanadasta ja Australiasta	5
Pankit Suomessa	7
REKISTERÖITYMINEN SUOMESSA ASUVAKSI	8
Muuttoilmoitus maistraatille	8
ASUMINEN.....	9
Eläkkeensaajien asumistuki ja yleinen asumistuki	10
Takuueläke.....	10
Toimeentulotuki.....	10
SAIRAUSSVAKUUTUS.....	11
Kela-kortti on sairausvakuutuskortti.....	11
TERVEYDENHUOLTO.....	12
Eläkkeensaajien hoitotuki.....	12
Omaishoidon tuki	12
Kotipalvelut ja kotisairaanhoido.....	13
Pitkäaikaishoito	13
MUUTTOTAVAROIDEN TUONTI SUOMEEN.....	14
Auto muuttotavarana	14
Auton rekisteröiminen ja vakuuttaminen.....	15
Ajokortti	15
VEROTUS	16
Veroilmoitus	18
ELÄKELÄISALENNUKSET	19
PALVELUKESKUKSET.....	19
TELEVISIO.....	19
PUHELIN	20
MUISTILISTA	21
MUITA HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ.....	22

LUKIJALLE

Senioripaluumuuttajan opas on tarkoitettu kaikille niille suomalaissiirtolaisille, jotka suunnittelevat muuttavansa eläkepäivikseen Suomeen. Suomalaiset ovat muuttaneet siirtolaisiksi etupäässä Ruotsiin, Yhdysvaltoihin, Kanadaan ja Australiaan. 1960 ja 70-luvuilla muutto suuntautui myös Keski-Eurooppaan ja suomalaissiirtolaisia löytyy myös Etelä-Amerikasta. Suomalaissiirtolaisista on aina osa palannut kotimaahan joko työikäisinä tai viimeistään eläkepäiviä viettämään.

Oppaan pääpaino on kaikille soveltuviissa Suomeen muuttoon liittyvissä ohjeissa, mutta huomioon on otettu myös eri maista muuttavien eläkeläisten erityiskysymykset.

Opas sisältää senioripaluumuuttajille keskeiset aiheet, kuten sosiaaliturvan ja verotuksen sekä eläkkeiden Suomeen maksattamisen ja paluumuuttoon liittyvät käytännön järjestelyt. Paluumuuttoa helpottamaan oppaaseen on koottu myös tärkeimmät eri tahojen yhteystiedot.

Suomi-Seuran kansainvälinen eläke- ja seniorineuvonta käynnistettiin vuonna 1997 Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Sen tärkeimpiä tehtäviä on opastaa ja neuvoa eläkeläisiä ja vanhuksia, jotka paluumuuttavat ns. läntisistä teollisuusmaista. Tähän oppaaseen kootut tiedot palvelevat erityisesti tätä ryhmää. Toivomme tämän oppaan olevan hyödyksi mahdollisimman monelle paluumuuttoa Suomeen suunnittelevalle ikääntyvälle ulkosuomalaiselle.

Helsingissä, helmikuussa 2011

Helena Balash, seniorineuvoja

Suomi-Seura ei vastaa oppaassa mahdollisesti olevista virheistä ja niistä lukijoille aiheutuvista vahingoista. Oppaan tai sen osien kopioiminen ilman Suomi-Seuran lupaa on tekijänoikeuslain nojalla kielletty.

SUOMEN ELÄKKEIDEN HAKEMINEN

Kansaneläke

Suomen kansaneläke on perusturvaeläke, joka määräytyy 16 - 65 ikävuoden välillä Suomessa asuttujen vuosien mukaan. Vähimmäisvaatimus asumisvuosien määrästä on kolme vuotta. Maksettavaa kansaneläkettä pienentävät Suomen työeläke ja useimmat muista maista maksettavat eläkkeet. Jos muut eläketulot ja etuudet ovat yhteensä noin 1100 - 1200 euroa kuukaudessa, ei kansaneläkettä välttämättä makseta ollenkaan. EU- ja Eta-maiden lakisääteiset, omaan asumis- tai vakuutusajankautaan perustuvat eläkkeet eivät vaikuta pienentävästi kansaneläkkeen määrään. Täyden kansaneläkkeen saamiseksi vaaditaan 40 Suomessa asuttua vuotta. Jos vuosia on vähemmän, suhteutetaan kansaneläke Suomessa asuttujen vuosien määrään. Kansaneläkettä haetaan Kansaneläkelaitokselta (Kela). EU/Eta-maiden lisäksi Suomen valtio on sopinut eläkkeiden maksamisesta maasta toiseen sosiaaliturvasopimuksilla mm. Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa. Näiden maiden eläkelaitoksilta voi myös tiedustella valmiita hakulomakkeita. Eläkkeiden maksamista koskeva sosiaaliturvasopimus Australian ja Suomen välillä tuli voimaan 1.7.2009., joten myös Australiasta ansaitun eläkkeen saa maksatetuksi Suomeen.

Työeläke

Suomessa ansaitut työeläkkeet maksetaan kaikkiin maihin. Työeläkkeiden keskusrekisterinä toimii Eläketurvakeskus. Omia työeläketietoja voi tiedustella jo ennen eläkkeen hakemista joko kirjallisesti tai puhelimitse. Eläketurvakeskuksella (ETK) on tarkoitukseen myös tietosuojattuja tiedustelukirjelomakkeita, joita on saatavilla myös Suomi-Seuran neuvontapalvelussa. Lisätietoja löytyy internetosoitteesta www.tyoelake.fi.

EU/Eta-maissa asuvat voivat asuinmaassaan hakea yhdellä hakemuslomakkeella eläkkeitään kaikista niistä EU/Eta-maista, joissa he ovat asuneet tai työskennelleet. Vanhuuseläkettä ei kuitenkaan ole pakko hakea yhtä aikaa kaikista maista. Paikallinen eläkelaitos lähettää hakemuksen edelleen käsiteltäväksi Suomeen. Kun eläkettä Suomesta haetaan ulkomailta käsin, tulee hakemus Kelan ulkomaan yksikön käsiteltäväksi. Hakemus lähetetään edelleen Eläketurvakeskukselle työeläkkeen hakemista varten.

Vuoden 2005 työeläkeuudistuksen myötä vanhuuseläkkeelle voi jäädä joustavasti 63 - 68 vuoden iässä. Varhennettuna työeläkkeen voi saada 62-vuotiaana, mutta silloin eläkkeeseen tehdään varhennusvähennys. Kansaneläkkeen osalta vanhuuseläkkeen ikäraja on 65 -vuotta.

Kelan Ulkomaan Yksikkö

PL 72, 00381 Helsinki
puh +358 (0)20 634 2550
(kello 9-16 Suomen aikaan)
fax +358 (0)20 434 2502
email: inter.helsinki@kela.fi
www.kela.fi

Eläketurvakeskus (ETK)

00065 Eläketurvakeskus
puh +358 (0)10 7511 (keskus)
+358 (0)10 751 4218 (eläkehakemukset)
fax +358(0)9 148 1172
email: um-elakeasiat@etk.fi
www.etk.fi

ELÄKKEIDEN MAKSATTAMINEN SUOMEEN

Suomalaissiirtolaiset asuvat pääasiassa maissa, joiden kanssa Suomen valtiolla on sosiaaliturvasopimus. *Sosiaaliturvasopimukset* varmistavat eläkkeiden maksun maasta toiseen myös paluumuuttotilanteessa. Eläkkeiden Suomeen maksattamisen käytännön järjestelyt on hyvä hoitaa jo ennen muuttoa. Asuinmaan eläkelaitoksen ja mahdollisten muiden eläkekassojen kanssa voi sopia eläkkeen maksamisesta suoraan omalle tilille Suomessa. Jos asuinmaan eläkkeitä ei makseta suoraan Suomeen, on eläketulo parasta pyytää maksamaan suoraan omalle tilille asuinmaassa ja sopia pankin kanssa tilisiirroista omalle tilille Suomeen. Tilisiirrot ja tiliotteiden lähettämisen voi pyytää suorittamaan joko kerran kuukaudessa tai harvemmin riippuen omasta tilanteesta. Tilisiirroista veloitetaan erikseen, mutta Suomen verotuksessa eläkkeen Suomeen maksattamisesta aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia.

Entisen asuinmaan viranomaiset pyytävät yleensä määräajoin *elossaolotodistuksen* henkilöiltä, joille he maksavat eläkkeitä. Pohjoismaissa tarkoitukseen käy esim. Kelan tai poliisin antama todistus. Suomen ja Ruotsin välillä tiedot vaihdetaan nykyisin viranomaisten toimesta. Muualta paluumuuttaneet saavat yleensä valmiin lomakkeen viranomaisilta, jonka palauttaminen täytettynä varmistaa eläkkeen maksun jatkumisen.

Eläkkeiden maksatus Euroopan Unionin maista Suomeen

Euroopan Unionin sisällä pankista toiseen tapahtuva alle 12 500 euron tilisiirto maksaa saman kuin maan sisäinen tilisiirto. Eläkkeiden maksatus EU-maasta toiseen on yleensä maksutonta, kun maksun aiheeksi on merkitty eläke. Eläkkeen maksajalle oma pankkitilin numero on ilmoitettava IBAN-muodossa (International Bank Account Number). IBAN-muotoisena tilinumeron saa omasta pankista samoin kuin tilisiirroissa tarvittavan pankin SWIFT-koodin eli BIC-tunnuksen (Bank Identifier Code).

Eläkkeiden maksatus Yhdysvalloista, Kanadasta ja Australiasta

Yhdysvalloissa ja Kanadassa eläkkeitä maksetaan vielä shekkeinä. Suomeen shekkejä ei kannata vastaanottaa, koska shekkien lunastamiskulut pankeissa ovat hyvin korkeat. Shekit saattavat myös viipyä postissa yllättävän kauan tai jopa hävitä. Kaikkien eläkkeitten maksatusjärjestelyt on hyvä hoitaa kuntoon jo ennen Suomeen muuttoa.

Sosiaaliturvalainsäädäntöön perustuvat eläkkeet kuten Social Security Benefits ja Canada Pension Plan ja Old Age Security –eläkkeet kannattaa ohjata maksettavaksi suoraan pankkitilille `direct deposit` - järjestelmää hyväksi käyttäen.

Sosiaaliturvalainsäädäntöön perustumattomat eläkkeet Yhdysvalloista ja Kanadasta, kuten työpaikkakassa- ja vakuutuseläkkeet, kannattaa maksattaa paikalliselle pankkitilille suoraan ja sopia pankin kanssa tilisiirroista omalle pankkitilille Suomessa. Tilisiirron voi pyytää tekemään joko kuukausittain, kerran kahdessa kuukaudessa, neljännesvuosittain, puolivuositain tai kerran vuodessa, riippuen omasta tilanteesta. Tilisiirroista veloitettavat maksut ovat verovähennyskelpoisia tulonhankkimiskuluja Suomen verotuksessa.

Eläke Yhdysvalloista

Yhdysvalloista maksettavan `social security` -eläkkeen voi pyytää maksamaan suoraan Suomen pankkitilille (direct deposit) täyttämällä Social Securityn lomakkeen SSA-1199-Finland-M.

Lisätietoja:

Social Security Administration
Office of International Operations

P.O.Box 17775, Baltimore, MD 21235-7775, USA

SSA:n puhelinpalvelunumerot on jaettu sosiaaliturvanumeron kahden viimeisen numeron mukaan. Lista numeroista löytyy Internetosoitteesta

<http://www.socialsecurity.gov/foreign/>

Suomessa asuvien paluumuuttajien Social Security asiat hoidetaan Yhdysvaltojen Oslon lähetystössä.

American Embassy, Federal Benefits Unit, Henrik Ibsen Gate 48, 0244 Oslo, Norway

Phone: +47 21 30 85 58

Fax: +47 22 56 27 51

Email: fbu.oslo@ssa.gov

Eläke Kanadasta

Kanadassa `direct deposit` -menetelmällä eläkkeet maksetaan kanadalaisille pankkitileille. Oma pankkitili Kanadassa kannattaa säilyttää ja käyttää sitä eri lähteistä tulevien eläkkeitten (esim. CPP, OAS) keräilytilinä. Tarvittava lomake (Direct Deposit Enrollment Form) on tulostettavissa Internetosoitteessa <http://www1.servicecanada.gc.ca>

Eläkkeen Kanadasta saa maksatettua suoraan myös eurooppalaiselle pankkitilille valikoituihin Euroopan maihin kuten esimerkiksi Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan.

Lisätietoja:

Service Canada

International Operations, Ottawa, Ontario K1A 0L4, Canada

Phone + 1 613 957 1954

www.servicecanada.gc.ca

Eläke Australiasta

Australiasta eläkkeen saa maksatetuksi suoraan suomalaiselle pankkitilille täyttämällä Centrelinkin lomakkeen AUS178-FI. Lomake on tulostettavissa Internetosoitteessa

www.centrelink.gov.au

Lisätietoja:

Centrelink International Services, GPO Box 273, Hobart TAS 7001, Australia

Phone: + 61 3 6222 3455

Fax: + 61 3 6222 2799

Pankit Suomessa

Suomen pankkimaailmassa tapahtui suuria muutoksia 1990-luvulla. Pankkeja sulautettiin toisiinsa ja tavallisille asiakkaille muutokset näkyvät etupäässä vain pankkien nimien muutoksina. Esimerkiksi Suomen Yhdyspankki (SYP) ja Kansallis-Osake-Pankki (KOP) sulautuivat Merita-pankiksi. Merita-pankki toimii nykyisin Nordea pankin nimellä. Suomessa toimi hyvin kauan myös Postipankki, joka muuttui ensin Leonia-pankiksi ja on nykyiseltä nimeltään Sampo. Pankkimaailman muutosten myötä Suomeen on syntynyt myös uusia pankkeja. Tunnetuin niistä on Paikallisosuuspankkiryhmä ja uusimpana Tapiola-vakuutusyhtiön tarjoamat pankkipalvelut sekä Osuuskauppojen S-pankki.

www.op.fi

www.sampopankki.fi

www.paikallisosuuspankit.fi

www.aktia.fi

www.s-pankki.fi

www.nordea.fi

www.handelsbanken.fi

www.saastopankki.fi

www.tapiola.fi

Pankkitili Suomessa

Pankkitilin avaamista varten tarvitaan henkilöllisyystodistus, esimerkiksi passi ja todistus suomalaisesta henkilötunnuksesta, jos henkilö ei ole Suomen kansalainen. Tilin avaamisen yhteydessä allekirjoitetaan tilisopimus ja sovitaan pankki- ja luottokorteista. Lähes kaikilla Suomessa asuvilla on käytössään pankkikortti, jota käytetään päivittäisten ostosten maksamiseen. Pankissa on myös mahdollisuus tehdä suoraveloitussopimus laskujen maksamista varten suoraan tililtä. Nykyisin suurin osa suomalaisista maksaa laskunsa itse Internet verkkopankin kautta. Laskuja voi maksaa myös puhelimella tai maksuautomaateilla, joita on pankeissa ja kauppakeskuksissa. Sekä verkkopankkiin että puhelimitse tapahtuvaan laskunmaksuun saa käyttäjätunnukset omasta pankista. Maksuautomaatit toimivat omalla pankkikortilla. Maksuautomaatit ovat asteittain poistumassa käytöstä ja esimerkiksi Sampopankki ja Osuuspankki ovat jo luopuneet niistä. Pankissa palvelutiskillä laskujen maksaminen on kalleinta, sillä jokaisesta laskusta veloitetaan pankkikohtaisesti noin 4-8 euroa.

REKISTERÖITYMINEN SUOMESSA ASUVAKSI

Suomen kansalaiset ilmoittavat paluumuutosta Suomeen tekemällä kirjallisen muuttoilmoituksen maistraattiin. Pohjoismaiden kansalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa, mutta muiden maiden kansalaiset tarvitsevat oleskeluluvan muuttaessaan pysyvästi Suomeen. Oleskelulupa myönnetään aluksi määräaikaisena. Suomessa pysyvän oleskelulupahakemuksen (permanent residence) voi jättää poliisilaitokselle. Euroopan Unionin ulkopuolelta muuttavat voivat anoa oleskeluluvan Suomen lähetystöstä.

Oleskelulupa- ja kansalaisuusasioita hoitaa Maahanmuuttovirasto. Syntyperältään suomalaiset ja inkerinsuomalaiset paluumuuttajat voivat soittaa oleskelulupa-asioissa maahanmuuttoviraston neuvontanumeroon +358 (0) 71 873 3740 (kello 10-11 Suomen aikaan tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin).

EU/Eta-kansalaiset voivat oleskella Suomessa kolme kuukautta ilman oleskelulupaa. Oleskeluluvan heille myöntää Suomessa asuinpaikkakunnan poliisi. Myös entiset Suomen kansalaiset voivat hakea oleskelulupaa Suomessa poliisilaitokselta.

Lisätietoja:

www.migri.fi

Maahanmuuttoviraston neuvonta (kansalaisuus- ja oleskelulupa-asiat): +358 (0)71 873 3400

www.poliisi.fi

Paikallispoliisilaitosten yhteystiedot löytyvät puhelinluettelosta.

<http://formin.finland.fi>

Internetsivuilta löytyvät Suomen lähetystöjen yhteystiedot

Muuttoilmoitus maistraatille

Muuttoilmoitus on tehtävä maistraatille viimeistään viikon kuluttua muuttopäivästä. Muuttoilmoituslomakkeita on saatavilla posteissa, Kelan (Kansaneläkelaitos) toimistoissa ja maistraateissa. Muuttoilmoituslomakkeen mukana on palautuskirjekuori, jolla lomakkeen voi postittaa maksuttomasti.

Pohjoismaiden välisiin muuttoihin sovelletaan Pohjoismaiden välistä väestön rekisteröintiä koskevaa sopimusta. Suomeen muuttavan on ilmoitauduttava maistraatissa ja esitettävä henkilöllisyystodistus tai passi. Henkilötiedot siirtyvät sähköisesti lähtömaan rekisteriviranomaiselta tulomaan viranomaisille.

Jos et ole Suomen kansalainen ja muutat Pohjoismaiden ulkopuolelta, on sinun muuttoilmoituksen lisäksi ilmoitauduttava asuinpaikkasi maistraatissa. Myös Suomen kansalaisen, jonka henkilötiedot ovat muuttuneet tai jota ei ole rekisteröity väestötietojärjestelmään, on ilmoitauduttava maistraatissa väestötietojärjestelmään rekisteröintiä varten.

Lisätietoja:

Väestörekisterikeskus

PL 70 (Tynnyrintekijänkatu 1 C)

00581 Helsinki

www.maistraatti.fi

www.muuttoilmoitus.fi

Tel: +358 (0)9 229 161

Fax: +358 (0)9-229 167 95

E-mail: vaestorekisterikeskus@vrk.fi

www.vaestorekisterikeskus.fi

ASUMINEN

Asuntotarjonta vaihtelee eri osissa Suomea ja asuntojen hinnat ja vuokrat vaihtelevat paikkakunnan mukaan. Kalleinta asuminen on isoimmissa kaupungeissa. Suomessa asutaan yleensä omistus- tai vuokra-asunnossa. Asunnon etsintä kannattaa aloittaa kunnan asuntotoimistosta, koska sieltä on saatavissa eri asunnontarjoajien esitteitä ja yhteystietoja. Uusi asumisen muoto on asumisoikeusasunnot, joka on omistus- ja vuokra-asumisen välimuoto. Asunnon haltija maksaa n. 10 – 15 % asunnon hinnasta ja käyttövastikkeen joka kuukausi. Asumisoikeusasunnon saanti edellyttää hakijaksi ilmoittautumista kunnan tai kaupungin jonoon. Esimerkiksi asumispalvelujen tuottajat Sato ja VVO tarjoavat sekä vuokra- että omistus- ja asumisoikeusasuntoja. Vuokra-asuntoja voi hakea jo ennen Suomeen muuttamista esim. täyttämällä hakemuksen Saton tai VVO:n Internetsivuilla. Kuntien ja kaupunkien vuokra-asuntoja voi hakea asuinpaikkakunnan asuntotoimistosta. Suomessa asuntojen koko ilmoitetaan neliömetreissä. Yleinen vuokrataso on keskimäärin noin 10 - 12 euroa per neliömetri.

Suomessa on tarjolla myös ns. senioriasuntoja, joissa asukkaiden alaikäraja on yleensä 55 vuotta. Jos selviytyminen tavallisessa asunnossa on hankalaa, tarjolla on myös palveluasuntoja. Palveluasunnoissa tarjotaan mm. ateriat-, siivous ja terveydenhoitopalveluja. Palveluasuntoja on saatavilla sekä vuokra- että omistusasuntoina. Palveluasunnoista saa lisätietoja asuinpaikkakunnan sosiaalikeskuksesta.

Lisätietoja:

www.asuminen.fi

www.oikotie.fi

Sato-asuntopalvelu

Elielin aukio 2F

00100 Helsinki

puh +358 (0)20 134 4304 (vuokra-asunnot)

+358 (0)20 134 4301 (omistusasunnot)

www.sato.fi

Avara Suomi Oy

Retkeilijänkatu 11

00980 Helsinki

puh +358 (0)20 1774 500

www.avara.fi

S-Asunnot Oy

Läntinen Brahenkatu 2, 3.krs

00510, Helsinki

puh + 358 (0)10 837 5300

www.s-asunnot.fi

VVO-kotikeskus

Mannerheimintie 168a

00300 Helsinki

puh +358 (0)20 508 3400

www.vvo.fi

TA-Yhtymä Oy

Sinikalliontie 14b

02630 Espoo

puh +358 (0)9 5491 911

www.ta.fi

Kunta-asunnot Oy

Toinen Linja 14

00530 Helsinki

puh + 358 (0)9 7711

www.kas.fi

Eläkkeensaajien asumistuki ja yleinen asumistuki

Eläkkeensaajien asumistukea tai yleistä asumistukea voi anoa vuokra- tai omistusasunnon kustannuksiin. Asumistuki määräytyy tulojen, omaisuuden ja asumiskustannusten perusteella. Vuokra- tai asumisoikeusasunnon kustannuksista otetaan huomioon vuokra tai käyttövastike ja vesimaksut. Palvelutaloissa asuvien asumiskustannukset otetaan huomioon samalla tavalla. Omistusasunnon asumiskustannuksiksi otetaan huomioon esim. osakeasunnon vastike, vesimaksut ja asuntolainan korot.

Asumistukea haetaan Kansaneläkelaitoksen (Kela) toimistoista saatavalla lomakkeella. Kelan paikallistoimistojen osoitteet ja puhelinnumerot löytyvät puhelinluettelosta.

Takuueläke

Maaliskuusta 2011 alkaen takuueläkettä maksetaan Suomessa asuville eläkkeensaajille, joiden muut eläketulot jäävät alle takuueläkkeen määrän eli alle 687,74 euron. Takuueläkkeen määrään vaikuttavat vähentävästi kaikki muut eläketulot sekä Suomesta että ulkomailta, mutta takuueläkettä eivät pienennä ansiotulot, pääomatulot tai omaisuus. Takuueläkkeen saamiseen vaaditaan kolme Suomessa asuttua vuotta 16-ikävuoden jälkeen. Takuueläkettä haetaan Kelan toimistosta.

Toimeentulotuki

Toimeentulotukea voi hakea silloin, kun muut tulot tai varat eivät riitä kohtuullisiin elinkustannuksiin. Hakijan on ennen toimeentulotuen hakemista haettava niitä sosiaaliturvaetuuksia, joihin hänellä on oikeus, esimerkiksi asumistuki. Myönnettävän toimeentulotuen määrää laskettaessa otetaan huomioon käytettävissä olevat nettotulot ja varat, joista vähennetään toimeentulotukeen oikeuttavat menot. Mikäli tulot eivät riitä hyväksytyihin menoihin, erotus on myönnettävän toimeentulotuen määrä. Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoitus on turvata välttämätön toimeentulo ja se on tarkoitettu väliaikaiseksi etuudeksi. Toimeentulotukea haetaan asuinkunnan sosiaalitoimistosta.

Kuntien ja kaupunkien omat kotisivut löytyvät osoitteesta www.kunnat.net.

SAIRAUSSVAKUUTUS

Vakituisesti Suomessa asuvat kuuluvat Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin. Kun henkilö on rekisteröity väestötietojärjestelmään, hänelle rekisteröidään kotikunta Suomessa. Kotikuntamerkintä on sosiaaliturvan piiriin kuulumisen edellytys. Sosiaaliturvan piiriin pääsyä haetaan täyttämällä asuinkunnan Kelan toimistossa hakemuslomake Y77. Hakijalle myönnetty sairausvakuutuskortti eli Kela-kortti toimitetaan postitse muutaman viikon aikana.

Kela-kortti on sairausvakuutuskortti

Suomessa pysyvästi asuvat saavat sairausvakuutuskortin ns. Kela-kortin. Kela-korttiin on merkitty henkilön nimi, kotipaikka ja henkilötunnus. Kela-korttia kysytään terveyskeskuksissa ja apteekkeissa asioitaessa. Esimerkiksi lääkärin määräämistä reseptilääkkeistä sillä saa sairausvakuutuskorvauksen jo apteekissa. Kela-korttiin on merkitty myös oikeus mahdollisiin erityiskorvattaviin lääkkeisiin. Alle 65-vuotiaille eläkeläisille, joilla ei ole työeläkekorttia, Kela antaa erillisen kortin, jolla yhdessä henkilöllisyystodistuksen kanssa voi todistaa oikeuden eläkeläisalennuksiin.

Kelan paikallistoimistojen osoitteet löytyvät puhelinluettelosta ja internetsivuilta www.kela.fi.

Lomake S1 tai E121

Toisista EU:n jäsenvaltioista Suomeen muuttavien eläkeläisten oikeus sosiaaliturvaan siirtyy lomakkeella S1 (ent. E121 -lomake). Lomakkeen antaa entisen asuinmaan sosiaalivakuutuslaitos. Omasta sairaskassasta annettu S1 (E121) -lomake toimitetaan Suomessa Kelaan. Myös eurooppalaisen sairaanhoitokortin myöntää Kela Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluville. Toukokuussa 2010 astui voimaan uusi EU:n sosiaaliturva-asetus, jonka jälkeen se EU-maa, joka vastaa eläkeläisen sairaanhoidon kustannuksista, myöntää eurooppalaisen sairaanhoitokortin. Pääsääntöisesti eläkeläisen sairaanhoidon kustannuksista vastaa se EU-maa, jossa eläkeläinen jää eläkkeelle, mutta jos paluumuuttaja saa eläkettä myös Suomesta, voi sairaanhoidon kustannusvastuu siirtyä Suomelle. Eurooppalaista sairaanhoitokorttia voi käyttää muissa EU-maissa välttämättömän hoidon saamiseen turistina tai tilapäisesti oleskeltaessa.

TERVEYDENHUOLTO

Suomessa voi käyttää sekä julkisia että yksityisiä terveystalvveluja.

Julkisia terveystalvveluja saa terveystalvvelukeskuksessa. Yleensä oman asuinpaikan terveystalvvelukeskuksessa saa ns. omalääkärin, jolloin pääsee aina saman lääkäriin hoidettavaksi halutessaan. Omalääkäri on yleislääkäri, jolta saa tarvittaessa lähetteen erikoislääkäriin vastaanotolle tai tutkimuksiin. Terveystalvvelukeskuksissa saa myös terveydenhoitajan talvveluja mm. verenpaineenmittaukset ja rokotukset. Kiireelliset tapaukset hoidetaan päivystystalvveliklinikoilla.

Julkiset terveystalvvelut ovat erittäin edullisia. Terveystalvvelukeskusmaksut voivat vaihdella kunnittain, mutta yksi käyntikerta voi maksaa korkeintaan 13,70 euroa tai terveystalvvelukeskus voi veloittaa 13,70 euroa kolmelta ensimmäiseltä käyntikerralta, jonka jälkeen lääkäriillä käynti on loppuvuoden maksutonta. Terveystalvvelukeskukseseen voi myös maksaa vuosimaksun ensimmäisellä käyntikerralla, jonka jälkeen loppuvuoden käyntikerrat ovat maksuttomia. Terveystalvvelukeskuksen vuosimaksu on enintään 27,40 euroa. Sairauskuluilla on maksukatto (633 euroa), jonka jälkeen potilaalta ei enää laskuteta hänen tarvitsemiaan sairaanhoitotalvveluja.

Yksityisten lääkäriasemien talvveluista joutuu maksamaan itse, mutta osan kuluista voi saada takaisin täyttämällä Kelan korvaushakemuslomakkeen. Nykyisin monien yksityisten lääkäriasemien vastaanottohenkilöstö huolehtii korvaushakemuksen lähettämisestä Kelalle ja potilas maksaa vain oman osuutensa.

Ennen muuttoa on hyvä pyytää omalta lääkäriiltä potilastiedot, jotka helpottavat mahdollisen sairauden hoitoa Suomessa. Myös lääkeresepit tai lääkäriin selvitys lääkituksen vaikuttavista aineista kannattaa ottaa mukaan Suomeen, jotta mahdollinen lääkehoito pysyy samanlaisena.

Eläkkeensaajien hoitotuki

Suomessa sairaan tai vammaisen kotona asumista voidaan tukea erityisellä eläkkeensaajien hoitotuella. Tukea voivat anoa henkilöt, joiden kyky selvitä jokapäiväisistä toiminnoista on heikentynyt ja he tarvitsevat päivittäistä apua, joka aiheuttaa erityiskustannuksia. Hoitotukea anotaan Kelalta (Kansaneläkelaitos) ja sen määrään vaikuttaa Suomessa asutun ajan pituus.

Omaishoidon tuki

Suomessa omainen tai muu henkilö voi hoitaa huonokuntoista pitkäaikaissairasta kotona ja hakea omaishoidon tukea sosiaalikeskuksesta. Tuen suuruuteen vaikuttaa hoidon vaativuus. Kotihoidon tueksi voi saada myös muita sosiaali- ja terveystalvveluja.

Kotipalvelut ja kotisairaanhoido

Kotipalvelua voi kysyä asuinkunnan sosiaalikeskuksesta tai ostaa yksityisesti kotipalveluyrityksiltä ja kotipalveluja tarjoavilta yhdistyksiltä. Kotipalveluina saa mm. ateria- ja siivouspalveluja sekä kuljetus- ja saattoapua. Kotisairaanhoidoa saa terveyskeskuksen lääkärin läheteellä ja se on maksullista. Tarvittaessa lääkäri käy kotikäynnillä ja kotisairaanhoidajat huolehtivat hoidosta, kuntoutuksesta sekä mahdollisista apuvälineistä. Yksityislääkärin määräämästä kotisairaanhoidosta saa korvausta Kelalta.

Pitkäaikaishoito

Pitkäaikaisia hoitopaikkoja tarjoavat kunnalliset terveyskeskussairaalat ja vanhainkodit. Hoitopaikkamaksut määräytyvät tulojen perusteella. Yksityisiin hoitopaikkoihin voi hakeutua suoraan. Yksityisissä hoito- ja vanhainkodeissa hoitomaksut määräytyvät haluttujen palveluiden mukaan.

Sosiaali- ja terveyskeskusten yhteystiedot löytyvät asuinkunnan puhelinluettelosta.

MUUTTOTAVAROIDEN TUONTI SUOMEEN

EU-maista tuotavat henkilökohtaiset muuttotavarat ovat pääsääntöisesti vapaat veroista ja muista rajoituksista. Suomen lisäksi EU:n jäsenvaltioita ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Iso-Britannia, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Luxemburg, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa ja Tanska. Euroopan Unionin uudet jäsenmaat ovat Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro sekä vuoden 2007 alusta Bulgaria ja Romania.

EU:n ulkopuolelta tuotavat henkilökohtaiset muuttotavarat ovat vapaita tullista ja arvonlisäverosta, jos muuttotavarat ovat olleet muuttajan omistuksessa puoli vuotta ennen muuttoa ja hän on asunut vakituisesti EU:n ulkopuolella vähintään 12 kuukautta.

Auto muuttotavarana

Suomeen muuttava voi tuoda ns. verovapaan auton muuttotavarana, jos muuttaja on asunut ulkomailla vähintään vuoden ajan välittömästi ennen muuttoa ja auto on ollut hänen omistuksessaan ja käytössään vähintään 6 kuukautta. Muuttoa edeltävänä vuotena Suomessa voi oleskella korkeintaan 72 päivää. Muuttotavarana jokainen muuttaja voi tuoda vain yhden auton verovapaasti. Muuton yhteydessä Suomeen tuodusta autosta on ehdottomasti tehtävä tulliselvitys.

Lisätietoja:

Tullineuvonta

Erottajankatu 15-17 A, 4 krs.

00120 Helsinki

Postiosoite: PL 512, 00101 Helsinki

puh +358 (0)20 690 600

fax +358 (0)20 492 1812

www.tulli.fi

Internetsivuilta on mahdollisuus lähettää kysymyksiä tullin neuvontaan.

Auton rekisteröiminen ja vakuuttaminen

Muuttotavarana tuotu auto on katsastettava ja rekisteröitävä Suomessa. Tullin autoveropäätös vaaditaan muuttotavarana tuodun auton rekisteröinnin yhteydessä. Muista katsastuksen ja rekisteröinnin yhteydessä tarvittavista asiapapereista antavat lisätietoja Ajoneuvohallintokeskus ja katsastustoimipaikat. Suomessa vaadittavan pakollisen liikennevakuutuksen saa vakuutusyhtiöistä (esim. Tapiola, Sampo, Pohjola, Fennia, Lähivakuutus).

www.tapiola.fi, www.if.fi, www.pohjola.fi, www.fennia.fi, www.lahivakuutus.fi

Lisätietoja:

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi

PL 320, 00101 Helsinki

Rekisteröintineuvonta puh +358 (0)20 618 5106

Fax +358 (0)20 618 5095

Sähköposti: kirjaamo@trafi.fi

www.trafi.fi

A-Katsastus

puh +358 (0)75 323 2222

fax +358 (0)75 323 2003

www.a-katsastus.fi

Ajokortti

EU- ja Eta-maissa myönnetty ajokortti on voimassa Suomessa eikä sitä tarvitse vaihtaa suomalaiseen ajokorttiin. Kansainvälisiin tieliikennesopimuksiin liittyneissä maissa (esim. Yhdysvallat, Kanada, Australia) myönnettyä ajokorttia voi käyttää Suomessa vuoden ajan, jonka jälkeen se on vaihdettava suomalaiseen ajokorttiin. Ajokorttiasiat voi hoitaa paikallisella poliisiasemalla.

Lisätietoja:

www.poliisi.fi

www.trafi.fi

VEROTUS

Suomeen paluumuuttavan eläkeläisen verotuskunta on se paikkakunta, johon hän on tehnyt muuttoilmoituksen. Paluumuuton jälkeen kannattaa ottaa yhteyttä asuinpaikkakunnan verotoimistoon Suomen veroprosentin laskemiseksi. Näin välttyy siltä, että mahdollisia kertyneitä veroja tai sairaanhoitomaksuja peritään jälkiveroina.

Suomi on solminut verosopimuksen noin 70 maan kanssa. Yhteinen verosopimus on vain Pohjoismaiden kesken. Eri maista paluumuuttaneitten eläkeläisten verotus Suomessa voi siis vaihdella riippuen siitä, mistä maasta heidän eläketulonsa maksetaan. Eläkkeen verotukseen voi vaikuttaa esimerkiksi se, maksetaanko eläke julkisyhteisön palveluksessa tehdystä työstä (valtio, kunta) vai onko eläke kertynyt yksityisen työnantajan palveluksessa tai perustuuko eläke kenties entisen asuinmaan sosiaaliturvalainsäädäntöön. Joissakin verosopimuksissa eläkeläisen kansalaisuudella on myös merkitystä verotusoikeutta määriteltäessä.

Paluumuuttajaeläkeläisestä tulee ns. yleisesti verovelvollinen sinä vuonna, kun hän asuu Suomessa yli puoli vuotta. Silloin hän on verovelvollinen maailmanlaajuisista tuloistaan. Suomeen muuton jälkeen eläkkeestä perittävä vero entisessä asuinmaassa voi muuttua lähdeveroksi. Esimerkiksi Ruotsista Suomeen maksettavista työeläkkeistä peritään 25 prosentin lähdevero. Joissakin verosopimuksissa on sovittu sopimusmaasta toiseen maksettavien eläkkeiden veroprosentti. Esimerkiksi Kanadasta Suomeen (tai toisin päin) maksettavista eläkkeistä voidaan periä korkeintaan 20 prosenttia veroa. Verosopimuksissa tulojen verotusoikeus jaetaan asuinvaltion ja maksajavaltion kesken. Jos tulojen verotusoikeus annetaan osittain tai kokonaan maksajavaltiolle, asuinvaltio poistaa kaksinkertaisen verotuksen joko vapautusmenetelmällä tai hyvitysmenetelmällä. Vapautusmenetelmässä tulo vapautetaan asuinvaltion verotuksesta ja hyvitysmenetelmässä maksajavaltiossa maksettu vero vähennetään asuinvaltiossa samasta tulosta menevästä verosta. Jos verosopimuksessa sovitaan, että tulo vapautetaan asuinvaltion verotuksesta, lähes poikkeuksetta sovitaan myös, että asuinvaltio saa ottaa vapautetun tulo huomioon määrättäessä veroa muusta tulosta. Tällöin ulkomailta saadut eläketulot lasketaan yhteen Suomesta saatujen eläketulojen kanssa. Tätä summaa kutsutaan veroperusteeksi, josta Suomessa määräytyy progressiivinen veroprosentti. Maailmanlaajuisien yhteenlaskettujen tulojen (veroperusteen) pohjalta määräytyy Suomessa myös sairaanhoitomaksu. Vuonna 2011 sairausvakuutusmaksu on eläkeläisillä 1,36 % kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta. Sairaanhoitomaksuilla ylläpidetään julkista terveydenhoitojärjestelmää.

Verosopimukset yleensä sallivat sairausvakuutusmaksun perimisen myös ulkomailta saadun eläketulon osalta, koska sairausvakuutusmaksun katsotaan olevan ns. veronluonteinen maksu eikä varsinainen vero. Suomessa sairaanhoitomaksu peritään verotuksen yhteydessä. Sairausvakuutusmaksua ei kuitenkaan tarvitse maksaa, jos henkilö ei kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin. Verottajalle asian voi todistaa kansaneläkelaitoksen (Kela) antamalla todistuksella. Toisista EU-maista paluumuuttavilta eläkeläisiltä ei voida periä sairausvakuutusmaksua silloin, kun he eivät saa eläketuloja Suomesta tai kun he voivat todistaa, että sairausvakuutusmaksuja on jo peritty toisessa EU-maassa kyseisen tulo johdosta.

Lisätietoja:

Pääkaupunkiseudun verotoimisto

Rajatorpantie 8 A, Vantaa (Myyrmäki)

PL 400

00052 VERO

Kansainvälisen henkilöverotuksen neuvontanumero +358-(0)20 697 024

fax +358-(0)9 7311 2791

www.vero.fi

Oman asuinkunnan verotoimiston osoite löytyy puhelinluettelosta.

Suomessa verotus jakautuu valtiontuloveroon, kunnallisveroon ja kirkollisveroon. **Kirkollisveroa** maksavat vain Suomen evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon jäsenet. Kirkollisvero vaihtelee 1-2 % seurakunnasta riippuen. **Valtiontulovero** määräytyy alla olevan taulukon mukaisesti.

Valtionverotaulukko 2011

Verotettava ansiotulo €	Vero alarajan kohdalla €	Vero alarajan ylittävästä osasta %
15 600 – 23 200	8	6,5
23 200 – 37 800	502	17,5
37 800 – 68 200	3 057	21,5
68 200 –	9 593	30,0

Eläketulovähennyksen johdosta eläkkeistä peritään valtiontuloveroa vasta 22 000 euron tuloista lähtien.

Kunnallisveroprosentti määräytyy asuinkunnan mukaan ja vaihtelee 16.25 – 21.50 %:iin. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 19,17 % (vuonna 2011). Verotettava tulo määräytyy niin, että kokonaistuloista tehdään ensin verovelvolliselle kuuluvat vähennykset. Perusvähennyksen saa vasta asuttuaan koko verovuoden Suomessa.

Eläketulovähennys

Eläketulovähennys myönnetään pienituloisille eläkkeensaajille. Valtionverotuksessa eläketulovähennys on vuonna 2011 enintään 11 150 euroa. Jos eläketulon määrä ylittää 11 150 euroa, eläketulovähennys pienenee 44 % ylimenevältä osalta. Eläketulovähennystä ei saa, jos eläketulot ovat yli 36 490,91 euroa.. Kunnallisverotuksessa eläketulovähennys on vuonna 2011 enintään 8170 euroa ja eläketulovähennystä pienennetään 55 prosenttia ylimenevän eläketulon määrästä. Vähennystä ei saa, jos vuositulot ylittävät 23 024,55 euroa.

Invalidivähennys

Valtionverotuksessa invalidivähennys myönnetään vähintään 30 prosentin invaliditeetilla. Vähennys on invalidiprosentin suuruinen osa 115 eurosta. Kunnallisverotuksessa invalidivähennyksen saa muusta kuin eläketulosta ja se on suuruudeltaan invalidiprosentin mukainen määrä 440 eurosta. Suomesta työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea saaville invalidivähennys lasketaan verotoimistossa automaattisesti. Muutoin vähennyksen huomioimiseksi verotoimistossa on esitettävä lääkärintodistus, josta ilmenee haitta-aste.

Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen verotuksessa voi saada tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä sekä remonttityöstä, jonka suorittamisesta on maksanut yksityishenkilölle tai yritykselle. Myös tietotekniikan asennus- ja neuvontapalvelut hyväksytään kotitalousvähennykseen oikeuttaviksi palveluiksi. Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on 3000 euroa. Omavastuu on sata euroa. Puolisosta kumpikin voi saada vähennyksen erikseen.

Veronmaksukyvyn alentumisvähennys

Veronmaksukyvyn alentumisvähennyksen voi saada esimerkiksi suurten sairauskulujen perusteella. Verovelvollisen ja hänen perheenjäsentensä sairauskulujen määrä on oltava vähintään 700 euroa. Vähennys on enintään 1400 euroa.

Perusvähennys

Perusvähennyksen saa vasta asuttuaan koko verovuoden Suomessa ja se tehdään muiden vähennysten jälkeen. Määrältään perusvähennys on enintään 2250 euroa ja sitä pienennetään 20 prosentilla verotettavan tulon 2250 euroa ylittävältä osalta. Perusvähennystä ei myönnetä, jos kunnallisverotuksessa verotettava tulo muiden vähennysten jälkeen ylittää 13 200 euroa.

Veroilmoitus

Suomessa asuvien ei itse tarvitse tehdä varsinaista veroilmoitusta, koska veroviranomaiset lähettävät kaikille **esitäytetyn veroilmoituksen** huhtikuussa. Esitäytettyyn veroilmoitukseen on kuitenkin itse lisättävä tiedot ulkomailta saaduista eläketuloista lomakkeessa siihen tarkoitukseen varatussa osiossa. Esitäytetty veroilmoitus kannattaa aina huolellisesti tarkistaa ja se on palautettava korjauksineen ja lisäyksineen verotoimistolle kolmen viikon kuluessa lomakkeessa annettuun määräpäivään mennessä. Myös vuosittain lopullisesta verotuksesta tuleva verotuspäätös on syytä tarkastaa ja katsoa, että ulkomaille maksetut verot on huomioitu ja vähennykset näkyvät laskelmassa.

Entiseen asuinmaahan, josta eläkkeitä maksetaan, tulee yleensä edelleen tehdä veroilmoitus. Esim. Kanadaan ja Yhdysvaltoihin tehdään **non resident veroilmoitus**.

ELÄKELÄISALENNUKSET

Yli 65-vuotias eläkeläinen voi todistaa oikeutensa eläkeläisalennuksiin millä tahansa virallisella henkilöllisyystodistuksella esim. passilla ja ajokortilla. Junamatkoista seniorialennus on 50 % ja linja-automatkoista 30 %, kun yhdensuuntainen matka on vähintään 80 kilometriä. Finnair tarjoaa senioreille erikoishintaisia lippuja kotimaan lentoreiteillä. Eläkeläis- ja seniorialennuksia saa myös monista pääsylipuista ja palveluista kuten esimerkiksi uimahallien pääsymaksuista tai laivayhtiöiden risteilyhinnoista. Todistaakseen oikeutensa alennuksiin alle 65-vuotias eläkeläinen tarvitsee joko suomalaisen työeläkekortin tai Kelan antaman eläkeläisalennuskortin ja henkilöllisyystodistuksen.

PALVELUKESKUKSET

Palvelukeskukset järjestävät senioreille monenlaista päivätoimintaa ja niissä voi käydä syömässä edullisesti. Suurimmissa palvelukeskuksissa on usein sauna, uima-allas ja kuntosali sekä kirjasto. Niissä järjestettävä harrastusryhmätoiminta sisältää mm. kieli- ja tietokonekurseja. Monista palvelukeskuksista saa myös esim. kampaajan ja jalkojenhoitajan palveluita.

Palvelukeskuksien osoitteet löytyvät asuinkunnan puhelinluettelosta.

TELEVISIO

Suomessa on siirrytty digitaalisiin televisiolähetysiin, joten lähetysten vastaanottamiseen tarvitaan digitaalitelevisio tai tavalliseen televisioon liitettävä digisovitin eli ”digiboksi”.

Televisionkatselua varten tarvitaan televisiolupa. Televisiolupatarkastajat tekevät tarkastuksia niihin kotitalouksiin, jotka eivät ole ilmoittaneet television käytöstä. Luvattomasta televisionkatsomisesta joutuu maksamaan tarkastusmaksun 100 euroa ja televisiolupamaksun takautuvasti kaksinkertaisena siltä ajalta, jolloin televisiota on käytetty ilman lupaa. Maksu on vähintään 60 euroa. Takautuvaa kaksinkertaista maksua voidaan periä enintään yhden vuoden ajalta.

Telesioilmoituksen voi tehdä puhelimitse numeroon 09 - 613 161 tai täyttämällä televisioilmoituslomakkeen Internetissä osoitteessa www.tv-maksu.fi. Telesioilmoituslomakkeita saa tarvittaessa myös postitoimistoista. Televisiolupa on talouskohtainen eli yksi tv-lupa kattaa useamman television perheessä. Myöskään kesämökille tai asuntovaunuun ei tarvitse erillistä tv-lupaa, jos taloudessa on jo televisiolupa. Televisioluvan hinta on 244,90 euroa vuodessa (2011) ja laskun voi maksaa 3, 6 tai 12 kuukauden erissä.

Lisätietoja:

<http://www.digitv.fi/>
www.tv-maksu.fi

PUHELIN

Suomessa matkapuhelimet eli kännykät ovat yleisesti käytössä. Perinteinen puhelin eli lankaliittymä on edelleen myös käytössä, mutta yhä harvemmalla yksityishenkilöllä. Kännyköiden yleistymisen myötä kolikolla tai puhelinkortilla toimivia yleisöpuhelimia alkaa olla vaikea löytää. Suomeen muuttajan kannattaa vertailla hintoja matka- ja lankapuhelinta hankkiessaan. Etenkin kännykkäliittymiä tarjoavilla yrityksillä on hyvin monia erilaisia liittymäpalveluja tarjolla. Edullisen liittymän voi hankkia esimerkiksi niin, että sekä kännykkäliittymä että tietokoneen Internetliittymä ovat samalta palvelujentarjoajalta. Häät puhelun voi soittaa maksutta kaikista puhelimista.

Yleinen hätänumero Suomessa on 112.

MUISTILISTA

Ennen muuttoasi Suomeen:

- huolehdi eläkkeesi maksattamisesta joko pankin kautta tilisiirtona tai suoraan suomalaiselle pankkitilillesi
- ilmoita eläkkeen/eläkkeiden maksajallesi uusi osoitteesi Suomessa
- ilmoita asuinmaasi verotoimistoon osoitteesi Suomessa
- tee asuinmaassasi vaaditut muuttoilmoitukset
- tee haluamasi osoitteenmuutokset ja muuttosi jälkeen mahdollisesti tulevan postin käännetyssopimus
- muista pyytää potilastietosi lääkäriltäsi ja ottaa tarvitsemiesi lääkkeiden reseptit mukaan
- jos et ole Suomen kansalainen ja asut Pohjoismaiden ja EU/Eta -maiden ulkopuolella, hae oleskelulupaa hyvissä ajoin ennen suunnittelemaasi muuttoajankohtaa

Suomeen muuton jälkeen:

- tee kirjallinen muuttoilmoitus maistraatille lomakkeella, joka on saatavissa esim. posteissa ja Kelan toimistoissa
- jos et ole Suomen kansalainen, käy ilmoittautumassa maistraatissa henkilökohtaisesti ja muista ottaa passi mukaan (oleskelulupa)
- täytä Kelan toimistossa lomake Y77 saadaksesi sairausvakuutuskortin ns. Kela-kortin
- käy verotoimistossa laskettamassa ennakonpidätysprosenttisi

MUITA HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ

Kansaneläkelaitos (Kela)

www.kela.fi

Esitteet:

Eläkkeelle

- **Eläketurva, asumisen tuki ja hoitotuki**

Kelan etuudet pähkinänkuoressa 2011

- **Lyhyt kuvaus kaikista Kelan hoitamista etuuksista**

Esitteitä on saatavissa Kelan paikallistoimistoista ja ne ovat luettavissa Kelan kotisivuilla.

Eläketurvakeskus (ETK)

www.etk.fi ja www.tyoelake.fi

Tietoa yksityisten alojen työeläketurvasta 2011

- **Työeläkkeen karttuminen ja hakeminen**

Tullihallitus:

www.tulli.fi

Muuttotavaroiden ja muuttoajoneuvojen tuonti Suomeen

www.suomi.fi

Julkishallinnon verkkopalveluiden yhteinen osoite, johon on koottu suomalaisten arkielämää helpottavaa tietoa eri aihealueittain

www.infopankki.fi

Tietoa Suomeen muuttaville monella eri kielellä

Kaikista tässä oppaassa käsitellyistä aiheista voit tarvittaessa kysyä lisätietoja Suomi-Seuran neuvontapalvelusta.

Suomi-Seura ry.

Seniorineuvontapalvelu

Mariankatu 8

00170 Helsinki

Puh: +358-(09) 684 1210

Fax: +358-(0)9 684 12140

Sähköposti: info@suomi-seura.fi

www.suomi-seura.fi